

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Ivris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

21 de Sacrilegio violationis asyloꝝ: & de asylyis, quæ Galli dicunt
Franchises.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

ad alias necessitates, quam ad eas, ad quas destinatae sunt, non sunt impendenda. *l. fin. C. de iur. q. Qui in nomine fisci fiscales pecunias, simulans se fisci creditorem acciperit, pecularis reus etiam est, l. sacrilegi, g. §. Labeo, ad leg. Iul. pec. P.* Et quia fides aerarii & rationes ex tabulis pendunt ut plurimum, qui tabulam aream, leges continentem vel formam agrorum, ex qua census praestandus dignoscitur, *l. formula censuali, de censu. in P.* refixerit vel immutauerit, vel tabulas publicas induxerit, vel deleuerit, est reus quoque peculatus, *Venul. l. qui tabulam, 3. eod. tit.* quive in tabulis publicis, minorem pecuniam, quam quid venierit, aut locauerit, scripserit, aut quid simile admiserit, *l. hac lege, 11. eo.* qui praedam ab hostibus captam surripuit, *l. is qui, 13. eo.* qui aurum ex metallo extraxerit illicito, & conflauerit, *l. sacrilegi, 6. §. fin. eod. tit.* qui perforauerit muros, scilicet ubi pecunia publica est, vel inde aliquid abstulerit, *l. qui perforauerit, 12. eod.* In imponenda huic criminali poena, iudex animaduertere debet rei conditionem, qualitatem personae, tempus, aetatem, & conditionem, & iuxta illa vel mitius, vel seuerius punire, *l. 6. ad legem Iul. pecul. Poenae poena, inquit Vlpianus, aequae signis interdictio, in quam hodie successit deportatio, l. 3. eod. in P.* Hanc capitalem poenam dixerunt CC. Honorius & Theodosius, *vt ait gl. in l. ubi de crim. pecul. C.* qua subdii iubent iudices, qui tempore administrationis publicas pecunias subtraxerunt, *l. v. m. §. item lex Iulia, de publ. iud. apud Iust.* cum eorum administris & conficiis. Veruntamen Iustinianus, ab illa capitali, deportationem in hoc crimine ratione personarum distinguit, *in §. item lex Iulia pecul. eod. Val.* & eos, qui ab arcantiis & tabulariis, officiiis que rationum foenebrem pecuniam sumserunt, quoadrupti poena damnant, *l. 1. de iis qui ex publication. mut. pecun. accep. lib. 10. C. tit. 6.* Poena quippe illa est ferreus indita, qui fraudem fisco facit, *l. auferitur, 4. §. final. de iure fise. lib. 49. P. tit. 14.* triplum autem poena tantum, & simplicium res est, *l. v. m. pec. fiscal. cred. antef. lib. 10. C. tit. 7.* Poena haec ultra criminalem imponitur, *l. is qui, 14. §. sacrilegi, 6. §. fina. ad legem Iul. pecul. P.* Gratianus & Theod. CC. eos qui aurum ex aerario principis priuatis commodis profuturum acceperint occulte, aut sponsonis, aut cautionis fide, sine eiusdem principis auctoritate: ablatis bonis omnibus perpetuae deportationi subdit, & eos qui dederint, capitali sententiae, *l. 2. de iis qui ex publ. ratio. mut. pecun. accep. lib. 10. C. §. Sed & illud singulare, vt contra heredes hoc iudicium exerceatur peculatus, l. fin. ad legem Iul. pecul. in P. §. Iulius & Paulus lib. 5. Recept. sentent. tit. 29. Si quis fiscalem pecuniam atrectauerit. surripuerit, mutauerit, seu in suos usus conuerterit, in quadruplum eius pecuniae, quam sustulit, condemnatur. §. Pappo l. 2. 2. Rhapso. arest. tit. 2. ar. 1. testatur, poena capitali vltimi supplicii aliquando animaduersum in Gallia in quaestorem, qui pecunias regias intruerit esse accusabatur, interdum & exilio cum poena numeraria. Constitutio Francisci I. sur la reditron des comptes, eius nominis Gallia. regis primi extat, qua statuitur, crimen peculatus a quacunque persona fuerit admissum, confiscationem corporis & bonorum habere. Atque si is, qui admiserit, ex nobilibus genitus fuerit maioribus, eum ultra praedictam poenam, ignobilem declarandum, eiusque ab eo descendentes in posterum, siue masculi siue foeminae sint. Certe non posset esse laevis grauis poena in has hirudines, quibus cum pecuniae publicae saepe ex lacrymis provincialium & sanguine conquisitae, commissae sunt, ad principem exportandae, vel in utilitatem publicam expendendae, ipsi sibi retinent, artibus & fraudibus sibi conseruant, & ex multorum pauperum nece oppiparas & magnificas comparant opes, idque breui tempore: & eo liberius, quo impunitas inundatione redimitur. Sed canere debent tamen, ne princeps liberatus grauioribus negotiis in illos oculos conuertat, & rationes reposcat, & pingues iubeat necari, vt vomat quae male digesserunt. §. Meminerint tamen si sapiant, quod apud Aristophanem in equisibus, de istis furibus pecuniae populariae loquitur vere populus:*

ὅτι ἴαθε δὲ μὲ εἰ σοφῶς
αἰτῆς περὶ ἐργουαί
τὸς οἰόμενος φερνεῖν
καὶ μὲ ἐξ ἀπὸ δὲ οὐδὲν
τηρᾷ δὲ σὺν ἀσφραγῶν
τὸς δὲ δόξαν ἐρεῖν
κλέπτοντας ἐπὶ τὴν ἀναλ-
κῆσον παλιν ἐξέμειν,
ἔσθ' ἂν κελύφασσι με
κρηδὸν καταμυλῶν.

Id est,

Considerate autem me, si sapienter
Ipsos circumuenio,
Hos putantes sapere
Et me decipere.
Obseruo enim semper ipsos:
Neg. apparens videre
Furantes, postea cogo
Ipsos euomere.
Quacumq. furati mei fuerint.
Cadum id est, cistam in quam calculos
Iudices mittebant, deponens.

Et paulo ante,

κλέπτοντι πε βόλομα
τρεφὲν ἐν αὐτῶν ἀπὸ
ἔργου δ' ὄντι ἐπὶ κλέους
ἀρὰς ἐπέτρεξα.

Id est,

Furantemque volo
Nutrire vnum praestantem,
Hunc autem quando fuerit plenus
Eleuans percussis.

Placuit tamen Venuleio Iurisco. *l. peculatus crimen, 7. ad leg. Iul. 9. pecul. in P.* peculatus crimen post quinquennium admissum oblici non posse. §. Venerunt tamen Caesares eos, *l. 1. §. 1. de crim. pe. 10. C.* qui ministerium istis adhibuerunt, & pecunias acceperunt, pari poena plecti.

De lege Iulia de residuis. Cap. 20.

- 1 Lex Iulia de residuis peculatus instar, & quid ab eo differat.
- 2 De residuis crimen in quo consistat. Quis teneatur, & nomino eius condemnentur heredes.

Lex Iulia de residuis, accedit ad peculatum: verum ut non tam graue scelus est, retinere rem ex iusta causa & voluntate domini antea possessam, quam a domino studio furandi extorquere. Sic grauius visum, pecuniam publicam furari vel intruere dolo & fraude, quam voluntate publica alicui commissam, vt in alios usus expenderetur, retineri ab eodem pro parte vel omnino. In quo consistit crimen de residuis, scilicet pecuniis non expensis retentis, nec in eum visum, in quem delegatae erant, consumptis, *l. 2. §. 1. §. sed & qui, ad legem Iul. pecul.* Tenetur & ea lege is, apud quem ex locatione, emptione, alimentaria ratione, ex pecunia quam acceperit, aliaue ex causa, pecunia publica resedit, *l. 4. §. lege Iulia, eod.* Ad debitores autem Reipubl. qui pecuniam fisco debitam retinent, non pertinet, *l. Labeo, l. cum eo autem, 10. ad legem Iul. pecul. P.* Poena huius criminis est amplius tertia parte quam debeat, *l. 4. §. sed & qui, eod.* Quare quia agitur de pecunia, habet iudicium hoc publicum locum & in heredes, *l. final. eod. tit.*

De sacrilegio violationis asylorum, & de asylis, quae Galli dicunt Franchises. Cap. 21.

- 1 Asylorum in violatione qua consideranda.
- 2 Asylorum ecclesiasticorum violatio ad maiestatis diuinae crimen pertinere.
- 3 Asylum quid. Supplices ad aras vel ecclesiae confugiens non violandi.
- 4 Ratio in poenam. Ab asylo abstrahentis vi confugientem, quae poena ex utroque iure, eod. §. 9.
- 5 Supplicium confugientium ad ecclesiam apud Anglos lex. Crucis delatio supplicibus signum seruata vite, eod.
- 6 Templum Iouis in gressibus vinculis solvebatur.
- 7 Templum ingressi immunitate gaudebant.
- 8 Asylus in quibus tantum templis ethnicorum concessum. Et asylorum abusus, §. 9.
- 10 Asylum, templum misericordiae qui primi constituerunt.
- 11 Asylis loco, statuae Caesarum, princeps ipse, cardinales, signa in castris, sacerdos deferens sacrosanctam Eucharistiam. Et 12, 13, 14.
- 15 Ciuitates refugia a Mose separate pro asylo.
- 16 Regum domus pro asylo.

In crimine violationis asylorum considerabimus res, quibus asylus datur, & quatenus datum, an sacrae aut profanae. Item personas, cuius generis sunt quae eo confugiunt. Subinde facta seu actiones, ob quas quis ad asyla confugit. §. Ad tamen crimen maiestatis

Fuit Asylum delubrum Iouis in Tanio apud Tragnios, qui habitant Pontico & Cappadociam versus, ut ait Strabo lib. 12. Item Ephesi Dianæ, eodem lib. 14. in Aegypto ad ostium Nili, quod vocatur Canopicum, in cuius litore erat Hercules templum, ad quod si quis cuiuscunque hominis seruus cõfugiens caperet factas notas, sese Deo tradens, nefas erat tangere, Herod. lib. 2. in Euterpe. Erant tamen alia loca pro asylo consecrata, vel destinata, qualem constituit lucum Romulus, ut scribit Dio. yf. Halic. in 2. Et Virg. ita meminit lib. 8. Æn.

Hinc lucum ingentem quem Romulus acer Asylum Restulit, & gelada monstrat, sub rupe Lupercal.

Litius lib. 1. inter duos lucos Asylum Romulum possuisse ait, non lucum, his verbis. Deinde, ne vana vrbis magnitudo esset, adiciendæ multitudinis causa, veterem consilio condentium vrbes, qui obscuram, atq; humilem conciendo ad se multitudinem, natam et terra sibi prolem mentiebantur, locum qui nunc septus densis fentibus inter duos lucos est, Asylum aperit (scilicet Romulus.) Eo ex finitimis populis turba omnis sine discrimine liber an seruus esset, auidæ nouarum rerum perferat. De hoc asylo, & tractat Laetantius lib. 2. c. 7. Eutro. lib. 2. c. 7. Ouid. lib. 3. Fastorum. ¶ Sic postquam Hercules migravit a vita, nepotes eius timentes insidias eorum quos auus affligerat Athenis, sibi primi Asylum, hoc est, templum misericoordiæ constituerunt, vnde nullus posset abduci, sicut docet Statius in 7.

11 ¶ Erat in statuus Cæsarum ius aliquando Asyli, Vlpia. ex Lab. in l. quid sit fugiuius, 17. §. apud Labonem, de adl. edict. in P. l. de iis qui ad stat. confug. lib. 1. C. l. 2. de iis qui sunt, sui vel alien. iur. lib. 1. P. titul. 6. §. sed dominorum, eod. apud Iustinianum, & illa statua dicta *ἀστυλα*, qualem fuisse Tyberii statuum scribit Philostratus.

12 ¶ Multo magis apud ipsam principem ius Asyli & immunitatis est. Sic & Aëlopus Cræum regem Lydiarum, eum absque causa occidere volentem alloquitur, Max. Planud. in *Æsopi* vita, *ἢ ἐγὼ, ἢ βασιλεὺς, ἢ τὸν τοῦτον ἀστυλαίον, μή τις ἐκείνους ἰσχύει, ἢ εἶ*, id est, Et ego itaque rex tuos pedes attingo, ne me sine causa occidas. Et si in statuus id locum haberet in arido, multo magis in viridi, *gl. id videtur sentire in l. capitalium, §. ad statuas, de pen. in P.* Et saltem operabitur effectum, de quo in l. present. de his qui ad eccles. confug. ut secure possit accedere, Chassan. in §. 5. in ver. *si a grave, in 18. casu evitandi mortem, tit. des Justices, in consuet. Burgund.* Et responsum est a Baldo, Cardinales habere privilegium consuetudine inductum, quod si obuiet ei, qui ad mortem ob flagitia ducitur, possint huiusmodi a morte liberare. Veruntamen is dicit, privilegium esse aduersus l. addict. 18. Cod. de episcop. audien. vbi id scribit, quia lex illa statuit, ne temere vel vi flagitiosi supplicio eripiantur.

13 ¶ In castris apud signa, tanquam apud Asyla, quis tueri olim se poterat, & a captiuitate vindicare, vnde scribit Tacitus in 1. *Planco maxime*, inquit, quem dignitas fuga impediuerat, neq; aliud periclitari subsidium, quam castra prima religionis illic signa & aquilam amplexus, religione se tutabatur.

14 ¶ Placuit antiquis, Archidiaconum in can. *quæstium, 12. quæst. 2. con. gloss. ibi postquam, sequitur Host. in summa, de immunit. eccles. Ludou. Roman. singul. 335. Ioan. Faber in §. fin. de his qui sunt, sui vel alien. iur. Chassan. in §. 5. in ver. perdit la vie, 19. casu evitandi mortem, rub. des Justices, confugientem ad sacerdotem, deferentem sacrosanctum Domini nostri Iesu Christi corpus, liberari a carcere, in quem ducebatur, vel a fustigatione, pœna & morte. Quod certe quandiu habuit locum immunitatis, recipiendum fuit, in criminibus potissimum, quæ digna sunt misericordia. Si enim altaris Asylum erat, multo magis & corporis Domini erit. Sanctificatur enim inde altare, & maius digniusque quod sanctificat, quæ quod sanctum factum est, *Matthæ. c. 23. can. nihil, de consecrat. dist. in l. 2.* Et apud ethnicos si quis ad verberandum duceretur, si ad pedes Flamini Dialis supplex procubisset, eo die verberari piaculum erat, *Aul. Gel. lib. 10. c. 15.**

15 ¶ Separauit Moyses tres ciuitates, *Deut. c. 4. trans Iordanem*, ad orientalem plagam, ut confugeret ad eas, qui nolens occidisset proximum suum, nec sibi fuisset inimicus ante unum vel alterum diem, ut ad harum aliquam vrbum posset euadere.

16 Fuerunt pro Asylo antiquis, regum domus, & refugia ad illos: nulla adhibita distinctione religionis, vel præteritæ illate iniuriæ. Sic Chilpericus IIII. rex Franciæ pulsus regno a subditis, confugit, ut ad Asylum, ad Ludouicum regem Lotharingiæ. Alphonus rex Lusitanæ pulsus a fratre Sancho rege Castiliæ, amice exceptus est a Tilleda rege Granatæ, quamuis esset Mahumet-

ticus, & ei prædictum fuisset, futurum ut posteros suos tollerent: atque his fidem refugii non auerit, & liberum fratre Sancho mortuo in regnum proprium remisit: Rex Ludouicus II. & Carolus VIII. exceperunt Zizimum, seu Gemem Turcam imperio per Baiazetem fratrem pulsam. Themistocles confugit ad regem Persarum, ibique tutus ab omni iniuria seruatus, ob fidem regiam, quamuis soror regis vindictâ ab eo reposceret, quod Salamine filios eius occidisset. Narrat Dio Cassius lib. 56. hist. Tyberio impunitatem datam, quod cadauer tevigisset Octauiani ac comitasset, cum id esset prohibitum.

In quibus non obtinuit ius Asyli.

CAP. 22.

- 1 *Asylorum immunitas quibus non proficit, & Asylo ecclesiarum qui non gaudent.*
- 2 *Ecclesiarum immunitas quibus denegatur in Gallia.*
- 3 *Asyla in Gallia, Alemannia, Langobardia etiam ecclesiarum merito sublatæ.*

Asyli quidam excepti sunt apud aliquas nationes, vel ex more, vel ex lege: in quibus ius Asyli non habeat locum, nec immunitas. Et primum impune licet ad ecclesias confugientes educere, si alieni a religione, & quæ eo in templo colitur, sint: veluti, si Iudæi ad ecclesias confugerint, *l. 1. de iis qui ad eccles. confug. Cod. si excommunicati, h. et alii, quos prosequitur Nicolaus Boerius decis. 310. §. 2.* Olim serui, adscriptiueque coloni ab aris submebantur, & dominis reddebantur, *l. 3. ad tit. de iis qui ad eccles. quod postea temperatum est, l. fin. C. eod. tit. Meminit Cicero 3. in Verrem, M. Aurelium Scæurum euocasse Roman in iudicium Periclem Ephesium hominem, quod is Ephesi se quæstorem vice habebat esse dicebat, quomiuus e sano Dianæ seruum suum, qui in illud Asylum confugisset, abduceret, & is auctor iniuriæ diceretur. Euellique Salomon iussit a cornu altaris Ioabum, & interficere: quia proditor maiestatis fuisset, *3. Reg. c. 2.**

¶ Sed & tertio lege diuina, *Deuter. 19. Numer. 35. Iosua 20.* & humana, *se neque autem homicidas, de mandat. princ. coll. 3. tit. 4. in sum. vsum est atrociter delinquentes, veluti adulteros, homicidas, raptores, & id genus ab aris submoueri, ad quas confugerint, & in supplicium adduci. Et enim legis auxilio indigni sunt, quin legem peccant, l. auxilium, de minor. in P. l. si sine, ad S. C. Velle. C. l. 2. si minor se maior dixit. l. i. qui sanctam, de apost. C. §. 4. Existat constitutio Francisci I. regis Gall. anni domini 1539. artic. 166. quæ prohibentur immunitates ecclesiarum pro debitis, alijsq; causis civilibus, vel alii, quibus prehensio decreta est personæ. Sic & Ioannes Lucius lib. 1. placit. Cur. tit. 2. plac. si placuisse memorat tenatu Parisiensi, ob res alienum nexu corporis & fortunarum obligatum, in loco sacro comprehendere p. l. e. §. 5. Denegatur immunitas iis, qui rei sunt tributorum publicorum, ea namque & villa templa sunt, §. publicorum vero tributorum, de mand. princip. col. 3. tit. 4. Item curialibus & apparitoribus qui fiscalia interceptant, ut statuitur in edicto Iustiniani 10. *περὶ τῶν εὐρωτων, seu de apparitoribus prædictum, §. 6.* Non gaudent immunitate ecclesiarum sacrilegi, *c. fin. de immunit. eccles. c. si. §. c. conuesti, de sentent. excom. quive ecclesiam violarunt, & alios eo confugientes extraxerunt, c. frater, & ca. ad episcopos, 17. q. 4.* Non effractores carcerum, non damnati iam a iudice, neque ii qui iam comprehensi vel ab administris iudicii vel aliis infecuti, ut comprehenderentur, ad ecclesias confugiunt, *de quibus omnib. vide plures testes citatos a Boerio, decis. 110. nu. 9. §. 10.* ¶ In Gallia, & in Alemannia secundum Papiensem prædictum, in for. inquisit. ver. ex his, confugientes ad ecclesiam non gaudent immunitate: at Chassanæus Pictaui vidisse se gaudere confugientem damnatum morte testatur, *§. 5. in verba, si en perdit la vie, 19. casu evitandi mortem, rub. des Justices, in consuet. Burgund.* Placet mihi prior, & ut opinor iustior est: quia inter est Reipubl. delicta puniri, *l. ita vulneratus, ad leg. Aquil. c. ut fama de sent. excommunicat. ut late in criminum tractatione docemus generali. Nec conseruendo quæ dat occasionem delinquendi, qualis hæc, seruanda est, l. conuenire, de pact. dotal. l. alia, §. eleganter, sol. matr. In legibus capitularibus Caroli Magni cap. 8. homicidas, ceterique rei, qui per leges mori debent, ad ecclesiam confugientes non excusantur, nec permittitur eisdem ibidem victum præbere. Idipsum statuitur in legibus Langobardorum, *tit. de reuer. eccles. Sententia Philonis Iudæi, lib. de special. legibus, de iure Asylorum impijs denegando, digna est quæ hic adhiberetur. Homicida, inquit, censendi sunt, non solum qui interimunt, sed etiam qui nihil***